

USNESENÍ

Vrchní soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Mgr. Kateřiny Horákové a soudkyň JUDr. Lenky Grollové a JUDr. Milady Uhlířové ve věci

evidující osoby: **BPN s.r.o.**, IČO 27211843
sídlem Prvního pluku 206/7, Karlín, 186 00 Praha 8
zastoupená advokátem Mgr. Janem Martynkem
sídlem Prvního pluku 206/7, 186 00 Praha 8

o nesrovnalosti v evidenci skutečných majitelů, **k odvolání evidující osoby** proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 21. července 2023, č. j. 71 Cm 138/2023-10,

takto:

Usnesení soudu prvního stupně se potvrzuje.

Odůvodnění:

1. Městský soud v Praze v záhlaví uvedeným usnesením rozhodl, že byla zjištěna nesrovnalost v evidenci skutečných majitelů u evidující osoby společnosti BPN s. r. o. (dále jen „společnost“), spočívající v tom, že v evidenci skutečných majitelů nejsou zapsány žádné údaje, se dnem vzniku nesrovnalosti: 1. června 2021.
2. Soud prvního stupně konstatoval, že evidující osoba nemá zapsaného skutečného majitele v evidenci skutečných majitelů vedené soudem prvního stupně podle § 19 odst. 1 zákona č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů (dále jen „ZESM“). Soud prvního stupně společnost usnesením ze dne 25. dubna 2023, č. j. Fj 134931/2023/MSPH, C 104802/RD30/MSPH, vyzval k odstranění nesrovnalosti ve lhůtě 30 dnů od doručení výzvy, tj. aby podala návrh na zápis skutečného majitele do evidence skutečných majitelů. V reakci na uvedenou výzvu (doručenou společnosti dne 26. dubna 2023) společnost uvedla, že zápis skutečného majitele do evidence skutečných majitelů považuje s ohledem na judikaturu Evropského soudního dvora rozpornou s Listinou základních práv Evropské unie, protože je ochotna vyhovět požadavku na zápis skutečného majitele do evidence skutečných majitelů za situace, kdy údaje evidované v evidenci skutečných majitelů budou v souladu s právním názorem soudního dvora Evropské unie, přístupné pouze subjektům, kteří pro jejich získání mají skutečně legitimní důvod, k čemuž společnost poskytne k identifikaci svého skutečného majitele součinnost. Jelikož nesrovnalost odstraněna nebyla, soud prvního stupně usnesením ze dne 14. června 2023, č. j. 71 Cm 138/2023-2, zahájil předmětné řízení a zapsal u společnosti poznámku o nesrovnalosti do evidence skutečných majitelů dle § 45 ZESM. Usnesení obsahovalo rovněž výzvu, aby společnost ve lhůtě 30 dnů od jeho doručení odstranila nesrovnalost v evidenci skutečných majitelů spočívající v tom, že v evidenci skutečných majitelů nejsou zapsány žádné údaje o skutečném majiteli, kdy s ohledem na vyjádření evidující osoby k výzvě soudu, výzva obsahovala i sdělení a vyjádření k jejím námitkám. Usnesení o zahájení řízení o nesrovnalosti obsahující výzvu k odstranění nesrovnalosti bylo společnosti doručeno dne 26. června 2023; nesrovnalost však odstraněna nebyla a společnost setrvala na svém stanovisku (výše uvedeném) vyjádřeném již v reakci na usnesení soudu prvního stupně ze dne 25. dubna 2023.

3. Dle soudu prvního stupně evidující osoba nespecifikovala, které údaje zapisované do evidence skutečných majitelů považuje za problematické z hlediska jejich zveřejnění. S odkazem na § 2, § 9, § 20, § 44, § 48 ZESM, vycházejí z toho ve výpisu platných údajů z evidence skutečných majitelů vedeného soudem prvního stupně v oddílu C, vložce 104802 není uveden žádný údaj u evidující osoby o skutečném majiteli, soud prvního stupně uzavřel, že nesrovnalost ve smyslu § 2 písm. l) ZESM je dána, odstraněna nebyla a zároveň mu je z jeho činnosti známo, že neprobíhá řízení o zápisu skutečného majitele. Nesplnila-li společnost (vzniklá dne 18. ledna 2005) svou zákonnou povinnost zapsat skutečného majitele do jejich evidence do 1. ledna 2019, určil soud jako den vzniku nesrovnalosti 1. červen 2021 (den nabytí účinnosti ZESM). Soud prvního stupně dále dodal, že vydání tohoto rozhodnutí nezabývá společnost povinností zapsat skutečného majitele do evidence skutečných majitelů.
4. O nákladech řízení soud prvního stupně nerozhodoval, neboť společnost je jediným účastníkem daného řízení.
5. Proti usnesení soudu prvního stupně podala společnost odvolání, navrhuje, aby odvolací soud napadené usnesení změnil tak, že nesrovnalost nebyla u evidující osoby zjištěna, popř. aby odvoláním napadené usnesení zrušil.
6. Odvolatelka namítá, že již k výzvě soudu k odstranění nesrovnalosti v evidenci skutečných majitelů uvedla, že požadavek na zápis skutečného majitele do evidence skutečných majitelů je v návaznosti na rozsudek Soudního dvora ze dne 22. listopadu 2022, ve spojených věcech C-37/20 Luxembourg Business Registers a C-601/20 Sovim, nepřipustný, neboť za dané situace bylo zcela jednoznačně zasaženo do práva skutečného majitele evidující osoby na soukromý život a do práva na ochranu osobních údajů (čl. 7 a 8 Listiny základních práv EU). Shrnuje závěry výše uvedeného rozsudku Soudního dvora ohledně zpřístupnění osobních údajů třetím osobám a jejich potencionální zneužití, zdůrazňuje, že byla konstatována neplatnost čl. 1 bod 15 písm. c) směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/843 ze dne 30. května 2018, kterou se mění směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 ze dne 20. května 2015 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 a o zrušení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/60/ES a směrnice Komise 2006/70/ES (dále jen „změnová AML směrnice“). Česká právní úprava (ZESM) tak není souladná s AML směrnicí ve znění po zrušení její části uvedeným rozsudkem Soudního dvora. Dle odvolatelky by vyhověním požadavku na zápis skutečného majitele do evidence skutečných majitelů bylo zcela jednoznačně zasaženo do práva skutečného majitele společnosti na soukromý život a do práva na ochranu osobních údajů, takový požadavek tudíž nemůže podléhat právní ochraně a absence zápisu skutečného majitele v evidenci skutečných majitelů nemůže být považována za nesrovnalost.
7. Opakovaně uvádí, že je připravena vyhovět požadavku na zápis skutečného majitele do evidence skutečných majitelů za situace, kdy údaje evidované v evidenci skutečných majitelů budou v souladu s právním názorem Soudního dvora přístupné je těm subjektům, které pro jejich získání mají skutečně legitimní důvod, k čemuž jim společnost poskytne potřebnou součinnost.
8. Vrchní soud v Praze jako soud odvolací přezkoumal usnesení soudu prvního stupně [§ 212 a § 212a zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“)] a dospěl k závěru, že odvolání není důvodné.
9. Podle § 2 odst. 1 písm. l) ZESM pro účely tohoto zákona se rozumí nesrovnalostí stav, kdy platné údaje nebo údaje, které byly z evidence skutečných majitelů vymazány bez náhrady nebo s nahrazením novými údaji, neodpovídají nebo neodpovídaly skutečnému stavu, nebo stav, kdy v evidenci skutečných majitelů nejsou zapsány žádné údaje.
10. Podle § 9 odst. 1 ZESM evidující osoba zajistí, aby platné údaje o jejím skutečném majiteli nebo o skutečném majiteli právního uspořádání odpovídaly skutečnému stavu.

11. Podle § 12 odst. 1 ZESM do evidence skutečných majitelů se zapisují nebo automaticky propisují zákonem stanovené údaje o skutečných majitelích právnických osob se sídlem na území České republiky.
12. Podle § 44 ZESM soud, který je příslušný k zápisu, zahájí řízení o nesrovnalosti, je-li to vhodné k ochraně práv třetích osob, a to na základě oznámení nesrovnalosti podle § 42 nebo i z vlastního podnětu. Soud řízení o nesrovnalosti zahájí zpravidla až po marné výzvě podle § 43 (odst. 1). Řízení o nesrovnalosti se zahajuje usnesením o zahájení řízení o nesrovnalosti, které soud doručí účastníkům řízení do vlastních rukou (odst. 2). Účastníkem řízení o nesrovnalosti je evidující osoba a popřípadě také ten, o němž má soud za to, že v rozporu s § 10 neposkytl evidující osobě potřebnou součinnost (odst. 3). Proti usnesení o zahájení řízení o nesrovnalosti není odvolání přípustné (odst. 4).
13. Podle § 48 ZESM soud rozhodne o nesrovnalosti zpravidla bez jednání. Soud nařídí jednání, považuje-li to za potřebné k potvrzení nebo vyvrácení nesrovnalosti (odst. 1). Soud v rozhodnutí uvede den vzniku nesrovnalosti, a které údaje v evidenci skutečných majitelů neodpovídají nebo neodpovídaly skutečnému stavu, popřípadě uvede údaje odpovídající skutečnému stavu, vyšly-li v řízení najevo. Lze-li skutečný den vzniku nesrovnalosti zjistit jen s velkými obtížemi nebo nelze-li jej zjistit vůbec, uvede soud jako den vzniku nesrovnalosti den, ve kterém nesrovnalost s přihlédnutím ke zjištěným skutečnostem existovala nejdříve (odst. 2). Vyplyne-li to v řízení o nesrovnalosti najevo, soud rozhodne také o tom, že důvodem nesrovnalosti je neposkytnutí potřebné součinnosti evidující osobě ze strany skutečného majitele nebo osoby, jejímž prostřednictvím právnická osoba nebo právní uspořádání jsou vlastněny nebo kontrolovány (odst. 3).
14. Odvolací soud z výpisu platných údajů z evidence skutečných majitelů, který byl vyhotoven dne 8. ledna 2024, zjistil, že o skutečném majiteli společnosti, jež vznikla 18. ledna 2005, dosud není v evidenci skutečných majitelů veden žádný údaj, povinnost zápisů do evidence skutečných majitelů podle ZESM dosud nebyla splněna.
15. Smyslem zjišťování skutečného majitele je transparentnost právnických osob a právních uspořádání, a to zejména pro účely zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu - viz definice skutečného majitele dle § 4 odst. 4 tohoto zákona, dle něhož skutečným majitelem se pro účely tohoto zákona rozumí skutečný majitel podle zákona upravujícího evidenci skutečných majitelů (srov. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 27. ledna 2023, sp. zn. 6 Cmo 16/2022, či ze dne 2. ledna 2024, sp. zn. 14 Cmo 189/2023).
16. K uvedenému odvolací soud dodává, že dle čl. 288 Smlouvy o fungování Evropské unie (konsolidované znění) platí, že pro výkon pravomocí Unie přijímají orgány nařízení, směrnice, rozhodnutí, doporučení a stanoviska (odst. 1). Směrnice je závazná pro každý stát, kterému je určena, pokud jde o výsledek, jehož má být dosaženo, přičemž volba formy a prostředků se ponechává vnitrostátním orgánům (odst. 3). Česká republika splnila svoji povinnost uloženou uvedenou změnovou AML směrnicí právě přijetím ZESM (povinnost k zápisu skutečného majitele byla stanovena již k 1. lednu 2018, resp. k 1. lednu 2019 dle zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěrenských fondů; následně došlo k přesunu úpravy evidence skutečných majitelů do samostatného právního předpisu – ZESM, a to s účinností od 1. června 2021). Soudní dvůr svým shora zmiňovaným rozsudkem zasáhl toliko do změnové AML směrnice o zpřístupnění informací o skutečných majitelích široké veřejnosti, nikoliv do na ní navazujících národních právních úprav, včetně samotné povinnosti zapsat údaje o skutečném majiteli do evidence skutečných majitelů. Současná právní úprava ZESM je tudíž platná a účinná. Polemika odvolatelky o nesouladu platné právní úpravy s judikaturou Soudního dvora tudíž neobstojí, nemá vliv na skutečnost, že nesplnila svou zákonnou povinnost k zápisu skutečného majitele do evidence skutečných majitelů, čímž vznikla uvedená nesrovnalost.

17. V poměrech dané věci je zcela zřejmé, že společnost svou zákonnou povinnost nesplnila; ani ke dni rozhodnutí odvolacího soudu evidence skutečných majitelů žádné zákonem požadované údaje o skutečném majiteli neobsahuje, vznikla tak nesrovnalost dle § 2 ZESM. Soud prvního stupně nepochybil, jeho postup je správný, a proto odvolací soud napadené jako věcně správné potvrdil (§ 219 o. s. ř.).
18. Vzhledem k tomu, že společnost je jediným účastníkem řízení, nepřichází v úvahu rozhodování o náhradě nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto usnesení je dovolání přípustné jen za podmínek uvedených v § 237 o. s. ř.; lze je podat ve lhůtě dvou měsíců ode dne doručení k Nejvyššímu soudu prostřednictvím Městského soudu v Praze.

Praha 25. ledna 2024

Mgr. Kateřina Horáková v. r.
předsedkyně senátu